

HUSDYRBRUG, AMMONIAK OG NATUR

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Ammoniak vil fortsat have stor betydning ved godkendelse eller tilladelse til husdyrbrug.

Husdyrgodkendelsesloven **forventes snart ændret**, hvilket også indebærer visse ændringer i forhold til ammoniakkravene

Overordnet set vil der ske sammenlægning af det generelle ammoniakkrav og BAT-kravet. Kravene til den maksimale tilladte totaldeposition og den maksimale tilladte merdeposition forbliver uændrede.

Nedenfor kan du læse om kravene i dag, og hvordan de forventes at blive fremover.

Kravene i dag

De ammoniakkrav, der er i dag er:

- Det generelle ammoniakkrav,
- De specifikke ammoniakdepositionskrav (i form af den maksimale tilladte totaldeposition og den maksimale tilladte merdeposition), og
- BAT – Kravet om anvendelse af den bedste tilgængelige teknik til reduktion af ammoniakemission.

Det generelle ammoniakkrav og de specifikke ammoniakdepositionskrav fremgår af bilag 3 til **husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen**. BAT gælder for alle husdyrbrug omfattet af de gældende §§ 11 og 12 i **husdyrgodkendelsesloven** og følger af lovens § 19.

Det generelle ammoniakkrav

I dag gælder et generelt ammoniakkrav, der skal sikre en generel reduktion af ammoniakemission. Kravet stilles ved godkendelser af nyetablering, udvidelser og ændringer af husdyrbrug efter husdyrgodkendelseslovens §§11 og 12, og skal sikre, at ammoniakemissionen fra det ansøgte projekt reduceres med 30 % i forhold "det bedste staldsystem", konkret fastsat

ved et referencestaldsystem. Eksisterende stalde, der ikke ændres eller udvides, indgår ikke i beregningen af reduktionskravet. Det generelle ammoniakkrav er nærmere beskrevet i bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, hvor referencestaldsystemerne også er at finde.

De specifikke ammoniakdepositionskrav

De specifikke ammoniakdepositionskrav er – som betegnelsen indikerer – specifikke krav til det enkelte husdyrbrugs ammoniakdeposition. Kravene afhænger af den natur, der omgiver det enkelte husdyrbrug.

De specifikke ammoniakdepositionskrav opdeles i a) krav til maksimal tilladt totaldeposition og b) krav til maksimal tilladt merdeposition.

Ad a) *Den maksimale tilladte totaldeposition* er fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak på særligt udsatte naturtyper. Kravene afhænger af naturtypen, med skærpede krav, hvis husdyrbruget ligger nær såkaldt kategori 1 natur (der sker kumulation ved flere husdyrbrug), og relativt set mindre strenge krav, hvis husdyrbruget ligger nær såkaldt kategori 2 natur.

Kategori 1 natur er bestemte naturtyper, som ligger inden for internationale naturbeskyttelsesområder (natura 2000-områder), og som af myndighederne vurderes særligt ammoniakfølsomme. Dette er eksempelvis tørre dværgbusksamfund (heder), aktive højmoser, bøgeskov på kalkbund mv. (listen er lang, se bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen for den fuldstændige liste).

Kategori 2 natur er bestemte naturtyper, som ligger uden for de internationale beskyttelsesområder. Disse naturtyper er højmoser, lobeliesøer og heder, der er større end 10 ha og omfattes af **naturbeskyttelseslovens** (NBL) § 3. Desuden omfattes overdrev, der er større end 2,5 ha og omfattes af NBL § 3.

Ad b) *Den maksimale tilladte merdeposition* er krav fastsat konkret af kommunen på baggrund af en række kriterier, herunder om det område, som udsættes for depositionen er udpeget i kommuneplanen som særlig værdifuldt naturområde, om området omfattes af fredning, områdets naturkvalitet og andre kilders kvælstofbidrag til området. Kriterierne kan i deres helhed læses i bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

De naturtyper, hvor der skal foretages en vurdering af merdeposition, er såkaldt kategori 3 naturtyper. Disse er heder, moser og overdrev, som er beskyttede af NBL § 3, og som ikke omfattes af kategori 1 natur eller kategori 2 natur (da de i så fald skal vurderes efter de for disse naturtyper fastsatte krav). Endvidere omfattes ammoniakfølsomme skove.

De specifikke krav til ammoniakdeposition fremgår samlet af skemaet nedenfor, som er taget fra bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen:

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1, i lov om miljøgodkendelse m.v. af	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*):

husdyrbrug	0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af § 3 i lov om naturbeskyttelse, og ammoniakfølsomme skove.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.

*) se kumulationsmodellen i bekendtgørelsen

Afgrænsningen af naturtyperne omfattet af kategori 3 har af og til givet kommunerne udfordringer. Som eksempel kan nævnes Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 25. november 2015 i sag [NMK 132-00718 m.fl.](#), hvor Sorø Kommune i forbindelse med udvidelse af en svineproduktion havde foretaget vurdering af merdeposition i forhold til en lang række nærliggende naturområder såsom moser, søer og enge. Natur- og Miljøklagenævnet præciserede derfor, "at husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for ammoniak ikke omfatter bl.a. søer, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3."

Det, der forårsager misforståelsen, er Natur- og Miljøklagenævnets egen praksis, da kommunerne efter denne er forpligtede til at konstatere, om der vil ske en tilstandsændring af nærliggende natur beskyttet af [NBL § 3](#), uanset type, som følge af realiseringen af et projekt.

Nævnet forklarer det selv på denne måde i den nævnte afgørelse:

"Reglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om ammoniakbeskyttelsesniveauet for kategori 3-natur må ... efter nævnets opfattelse forstås og administreres i lyset af reglerne i naturbeskyttelseslovens § 3 og § 65, stk. 3, og den hertil knyttede praksis. Det må således antages, at det ikke har været hensigten med ammoniakbeskyttelsesniveauet for kategori 3-natur at give kommunerne adgang til at godkende ansøgninger efter husdyrbrugloven om projekter, hvis realisering vil medføre ændringer i tilstanden af naturtyper, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og dermed forudsætter dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3, jf. § 3."

BAT

BAT, kravet om anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, er defineret i [IE direktivet](#), art. 3, nr. 10, og fastsat i husdyrgodkendelseslovens § 19. Kravet indebærer, at kommunen skal sikre, at ansøgeren har truffet nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

BAT er ved den danske implementering af lovgiver udvidet til at omfattet alle godkendelser efter de nugældende §§ 11 og 12 i husdyrgodkendelsesloven. Begrundelsen fra lovgivers side for et generelt BAT-krav er, at man har ønsket et højt beskyttelsesniveau i Danmark og at begrænse

den generelle baggrundsbelastning med ammoniak.

Miljøstyrelsen har udarbejdet BAT-standardvilkår, teknologiblade og en teknologiliste, som bruges af kommunerne og Natur- og Miljøklagenævnet ved vurderingen. Du kan læse mere om BAT på vores side om [fortolkningsbidrag ved husdyrgodkendelser](#).

De fremtidige krav

Som nævnt indledningsvist, vil der ved den [forventede ændring af husdyrgodkendelsesloven](#), ske en ændring af kravene til ammoniak, som de er fastsat i dag. Ændringen består i, at det generelle ammoniakkrav indarbejdes i BAT kravet og dermed forsvinder som selvstændigt krav.

Fremover vil ammoniakkravene derfor være:

- De specifikke ammoniakdepositionskrav (i form af den maksimale tilladte totaldeposition og den maksimale tilladte merdeposition), og
- BAT – Kravet om anvendelse af den bedste tilgængelige teknik til reduktion af ammoniakemission

De specifikke ammoniakdepositionskrav

Der sker ifølge lovbemærkningerne ingen ændring af de specifikke ammoniakdepositionskrav, som derfor fortsætter uændrede (der må dog selvsagt ske ændring af kumulationsmodellen ved beregning totaldeposition, da den i dag regnes ud fra dyreenheder).

Der er heller ikke lagt op til nogen ændring af Natur- og Miljøklagenævnets praksis om pligten til at vurdere om et projekt medfører ændring af tilstanden af nærliggende § 3-natur. Denne praksis forventes derfor også fortsat.

BAT

For produktionsgrene, hvor der i dag er fastsat BAT standardvilkår, må der forventes visse ændringer af disse for at tage højde for det generelle ammoniakkrav. Det er angivet i de almindelige bemærkninger til [forslaget til ændring af husdyrgodkendelsesloven](#), afsnit 5.3.2.3.2, at de ændrede vilkår vil blive:

"fastlagt på baggrund af de data og beregninger, der indgår i rapporten fra Aarhus Universitet "Fra produktionsbaseret til arealbaseret emissionsberegning, del 1: Vurdering af grundlag", september 2016. Som følge af sammenlægningen af det generelle ammoniakkrav og BAT-kravet vil Miljø- og Fødevareministeriet foretage en efterberegning, hvorved det sikres, at proportionalitetsprincippet overholdes."

Hvad angår de produktionsgrene, hvor der ikke i dag er fastlagt BAT standardvilkår, vil myndighederne ind til videre kræve et reduktionsniveau svarende til det i dag gældende generelle ammoniakkrav, dvs. fortsat en reduktion med 30 % i forhold "det bedste staldsystem".

Planen er dog, at der også skal udarbejdes BAT standardvilkår for disse produktionsgrene. Miljø- og Fødevareministeriet vil igangsætte udarbejdelsen af standardvilkårene.

BAT-kravenes intensitet vil ifølge førnævnte bemærkninger til lovforslaget fremover blive *"fastsat i forhold til størrelsen af ændringen eller udvidelsen målt i antal m² produktionsareal for*

den pågældende dyretype på husdyrbruget, idet der vil ske en oversættelse af dyrenheder til produktionsareal ud fra BAT standardvilkårene”.

Hvornår BAT?

Kommunen skal stille krav om anvendelse af BAT til reduktion af ammoniakemission, hvis husdyrbrugets ammoniakemission er højere end 750 kg NH₃-N pr. år. Kravet vil gælde generelt for godkendelser eller tilladelser efter de nye §§ 16 a og 16 b, jf. den foreslåede § 27, stk. 2 ([se lovforslaget](#)).

Grænsen vil være efter anvendelse af teknologi / virkemidler.

Beregningen af emissionen vil ifølge bemærkningerne til § 27, stk. 2, ske på følgende vis:

For ”staldanlæg m.v. beregnes emissionen på grundlag af m² produktionsareal (angivet i m²) og gældende ammoniakemissionsfaktorer (angivet i kg NH₃-N pr. m² produktionsareal pr. år) for den pågældende dyretype og staldsystem samt nærmere angivne ammoniakreducerende tiltag. Er der flere dyretyper i samme anlæg summeres emissionerne på grundlag af de enkelte dyretyper produktionsareal”

For gødningsopbevaringsanlæg opgøres emissionen ”for så vidt angår flydende husdyrgødning, ved at multiplicere lagerets overfladeareal med ammoniakemissionsfaktoren for flydende husdyrgødning, og for fast gødning ved at multiplicere lagerets pladsareal med ammoniakemissionsfaktoren for fast gødning for den pågældende dyretype”

Når vi kender de konkrete, ændrede, ammoniakkrav i den ny husdyrgodkendelsesbekendtgørelse, vil vi informere herom.

Se i øvrigt vores temasider om [miljøgodkendelse for husdyrbrug](#) og om [ammoniak og natur](#) for yderligere information.